herpy

GEKKOER

Auckland green gecko

Naultinus elegans

Naultinus elegans er en smaragdgrøn, dagaktiv gekko fra skove og krat på New Zealands Nordø. Den føder levende unger, bliver typisk omkring 20 år gammel og vil have det køligt. Arten er fredet i hjemlandet.

Familie: Diplodactylidae Tidligere navn: *Naultinus sulphureus; Hoplodactylus elegans* Udgivet 16. november 2026

SPECIFIKATIONER

DYRET

Voksenstørrelse	**7-8 cm** snude-kloak-længde
Levetid	**20-30 år**
Aktiv	**Dag**
Levevis	**Træboende**
Biotop	**Tempereret skov og eng**
Sværhedsgrad	**Erfaren**

PASNING

Min. terrarie	**50 × 50 × 100 cm** L × B × H til 3 voksne dyr
Temperatur, dag	**15-25 °C**
Hotspot	**25-30 °C**
Temperatur, nat	**10-16 °C**
Luftfugtighed	**60-70 %**
Vand	**Vandskål**
UVB	**Nødvendig** Ferguson-zone 3
Kost	**Insekter, frugt og nektar**
Holdes	**Enkeltvis, parvis eller 1 han med flere hunner**

AVL

Formering	**Levendefødende**
Kuldstørrelse	**1-2 unger**
Drægtighed	**240-270 dage**

BESKYTTELSE OG PAPIRER

CITES	**Appendiks II**
EU-bilag	**Bilag B**
IUCN	**Sårbar (VU)**

Arten står på CITES-liste II og i bilag B i EU's forordning om handel med vilde dyr, så handel over grænser kræver CITES-papirer, og i EU kræves dokumentation for lovlig oprindelse ved erhvervelse og salg. I New Zealand er alle hjemlige gekkoer fredet, og eksport af dyr derfra er ikke en lovlig kilde. Lovlige dyr i Europa stammer fra ældre opdræt, og herkomsten skal kunne dokumenteres. Spørg Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø, før du køber.

Om arten

Naultinus elegans er en slank, lysegrøn gekko med hvide eller gullige pletter og afbrudte striber langs ryg og sider. Skællene er små og kornede og giver huden et mat, fløjlsagtigt udseende. Mundhulen er dybblå, og når dyret føler sig truet, gaber det for at vise den frem. Grøn farve og aktivitet om dagen deler slægten kun med daggekkoerne; næsten alle andre gekkoer er brune eller grå og aktive om natten. Til forskel fra slægtningene i *Hoplodactylus* kan den ikke ændre farvens styrke. I fangenskab findes en del kanariegule dyr, som formentlig mangler evnen til at danne det blå farvestof i huden.

Arten blev beskrevet i 1842 af John Edward Gray og er typeart for slægten *Naultinus*, der har ni beskrevne arter. I en periode blev *Naultinus punctatus* regnet for en underart af *N. elegans*, og de to kan krydse sig, hvor udbredelserne mødes. *N. elegans* er lidt mindre og slankere, og fodsålerne er gråligt grønne, hvor de er gule hos *N. punctatus*. Artsnavnet *elegans* er latin og betyder fin eller elegant.

Den bliver op til omkring 8 cm fra snude til kloak, og hertil kommer halen. Halen er lang og tynd og griber om grenene som en femte hånd, så dyret smider den meget nødigt. Ungerne fødes dybt grønne med lyse tegninger langs rygsøjlen og får voksenfarverne, når de er 15-18 måneder gamle. Vægten er ikke dokumenteret.

Dyrene bliver typisk omkring 20 år gamle, og slægten er kendt for at kunne nå 30 år eller mere. Hannerne kan være meget aggressive over for artsfæller, og det er den største udfordring, når flere dyr skal gå sammen.

Udbredelse og levested

Naultinus elegans findes kun på New Zealand, i den nordlige halvdel af Nordøen, bortset fra området nord for Whangaroa. Arten lever også på fire af øerne i Hauraki-bugten. Typelokaliteten er Auckland.

Udbredelsen er mindre i dag end tidligere. Hele slægten er gået tilbage, og bestandene er splittet op. Fund uden for dette område på kortet stammer fra dyr i fangenskab.

> **Oprindelig udbredelse:** New Zealand.

LEVESTED

Naultinus elegans lever i skov og krat i lavlandet, ofte i bevoksninger af de myrteagtige buske manuka og kanuka i kratagtige eller sumpede områder. Dyrene tilbringer det meste af tiden højt oppe i løvet. Præcise højdegrænser for arten er ikke dokumenteret.

New Zealand har et tempereret, maritimt klima med megen regn og kølige vintre. Gekkoen varmer sig i solen oven på bladene og trækker ind i skyggen under dem, når det bliver for varmt. Ved kulde og regn klatrer den ned og søger ly ved jorden mellem planterne eller under sten. Under ca. 5 °C bliver krybdyr stive og træge. Den spiser meget mere om foråret og sommeren end om efteråret og vinteren.

Pasning

TERRARIET

Naultinus elegans lever oppe i vegetationen, så terrariet skal være højere end bredt. Til en lille gruppe på én han og to hunner anbefales mindst 50 × 50 × 100 cm (længde × bredde × højde). Står terrariet i et rum, der året rundt holder sig sikkert inden for 5-25 °C, kan et par klare sig i et mindre terrarie, ned til omkring 30 × 30 × 50 cm, men et stort terrarie giver dyrene langt bedre mulighed for at vælge mellem varme og kulde, sol og skygge.

Indret med levende planter med tæt løv, som dyrene kan gemme sig i, fx *Coprosma* og *Pittosporum* i potter, og med grene i flere højder helt op under loftet. Hængende *Tillandsia usneoides* er et skjul, dyrene bruger flittigt, og hule bambus- eller plastrør hængt op nær toppen bliver også brugt. Giv to-tre solepladser og skjul pr. dyr, så ingen bliver trængt væk. Bunden kan være et tykt lag visne blade.

Net på mindst tre sider og i loftet giver god ventilation og lader de naturlige svingninger i temperatur og fugt slå igennem. Glas og plast filtrerer UVB fra, så de bør højst sidde på skyggesiden. Hold aldrig forskellige *Naultinus*-arter sammen, for de krydser sig let.

Læs mere: Lys og UVB

TEMPERATUR

Naultinus elegans kommer fra et tempereret klima og har det bedst køligt. Omgivelsestemperaturen skal ligge mellem 5 og 25 °C hele året: omkring 15-25 °C om sommeren og køligere om vinteren. Kortvarig varme over 30 °C er farligere end kulde, men lange perioder under 5 °C giver sundhedsproblemer, og frost er dødelig. Om natten må temperaturen gerne falde et par grader; boksens 10-16 °C er et skøn inden for det interval.

En halogenspot giver en soleplads på 25-30 °C samme sted, som UVB-lyset rammer. Om sommeren er spotten tændt to-tre timer morgen og eftermiddag, om vinteren omkring en time morgen og eftermiddag. Et uopvarmet rum uden direkte sol er ideelt, fordi det giver den naturlige årstidsvariation. Opvarm ikke rummet om vinteren: den kølige periode med mindre aktivitet og lidt eller intet foder er en del af årsrytmen og hjælper formeringen på vej. Stil aldrig terrariet, så solen skinner ind gennem en rude, for så bliver det hurtigt overophedet.

LUFTFUGTIGHED OG VAND

Den ideelle luftfugtighed er 60-70 %, så længe dyrene selv kan opsøge fugtigere steder i terrariet, fx tæt løv. Ligger fugten konstant under 50 % eller over 90 %, giver det problemer: for tør luft giver dårlige hudskifter, og for fugtig luft giver svamp og luftvejsinfektioner. God ventilation er derfor lige så vigtig som sprøjtning.

Sprøjt løvet, så dyrene kan slikke dråberne af bladene, og lad planterne tørre op imellem. Der skal altid være frisk drikkevand. Et lille drypsystem over en plante giver en jævn forsyning af dråber hele dagen.

Læs mere: Luftfugtighed, sprøjtning og ventilation

LYS OG UVB

Som dagaktiv gekko, der soler sig, har *Naultinus elegans* brug for UVB. Udendørs bag net får dyrene det fra solen, men indendørs skal der bruges et UVB-lysstofrør (T5) beregnet til krybdyr. Sigt efter et UV-indeks på omkring 3-5 dér, hvor dyrene soler sig, svarende til Ferguson-zone 3, og mål gerne med en UV-måler. Røret skal lyse på samme sted, som spotten varmer, ellers udnytter dyret ikke UVB-lyset.

Sørg for skyggezoner, så dyret selv kan vælge. Styr lyset med et ur, der følger årstiderne: tænd et par timer efter solopgang, sluk et par timer før solnedgang, og justér tiderne hver måned. Natten skal være mørk.

FODER

I naturen tager *Naultinus elegans* flyvende insekter som møl og fluer, men også tanglopper og edderkopper. Den slikker desuden nektar og honningdug og spiser små bær. Kosten er altså overvejende insekter suppleret med noget sødt.

I fangenskab fodres med levende insekter som fluer, møl, små biller, edderkopper, fårekyllinger og græshopper. Dyrene er glade for frugtmos, moset banan og fortyndet honning fra en lille skål. Opdrættede foderinsekter skal pudres med et kalk- og vitamintilskud, og finthakket sepiaskal i en lille skål er en god ekstra kalkkilde. D3-vitamin skal dyret danne selv ved hjælp af UVB; tilskud gennem munden frarådes uden råd fra en dyrlæge, fordi en overdosis er farlig.

En til fire fodringer om ugen er nok til voksne, afhængigt af alder, årstid og kondition. Giv mere i den varme tid og mindre, når det bliver køligt, og stop helt under 10 °C. Drægtige hunner skal have ekstra. Dyrene bliver let fede, så hold øje med lår, bækken og halerod.

Læs mere: Foderdyr: hold og avl Læs mere: Kalk, vitaminer og tilskud

ADFÆRD OG HÅNDTERING

Naultinus elegans er rolig og langsom og jager fra baghold. Den er ikke et dyr, der skal håndteres meget. Truet gaber den med den blå mund og kan udstøde korte, kvækkende eller gøende lyde. Den smider nødigt halen, men tag aldrig fat i den.

Slægten lever af natur alene, og faste burkammerater kan give langvarig stress. Især hannerne kan være meget aggressive over for artsfæller. En lille gruppe på én han og to hunner fungerer ofte, og dyrene kan leve fredeligt i større grupper, når kønsfordeling og plads er i orden. Hold øje med samspillet, og fjern et aggressivt dyr.

Små orangerøde mider kan sidde ved øjne, lemmer og øreåbninger. De er stort set ufarlige, men svulmer op, når de suger blod.

Avl

KØNSMODENHED OG KØNSBESTEMMELSE

Hannerne har tydelige buler ved halens rod, hvor hemipenes sidder, og synlige porer under lårene og foran kloakken; hunnerne mangler begge dele. Ungerne fødes med en ungdomsdragt med lyse tegninger langs rygsøjlen og skifter til voksenfarverne efter 15-18 måneder. De skal vokse jævnt, men langsomt, og når voksenstørrelse i 2-3-årsalderen. Alder og vægt ved kønsmodenhed er ikke dokumenteret, så boksen viser ingen værdi.

PARRING

Hos arterne på Nordøen foregår parringen som regel om foråret. Slægtens arter har lidt forskellige parringstider, hvilket formentlig er med til at holde dem adskilt. En naturlig årstidsrytme i temperatur, fugt og daglængde er det vigtigste for at få dyrene til at yngle.

Under kurtisen følger hannen efter hunnen og slikker og bider hende, typisk i nakken og over skuldrene, til hun tillader parring. Små bidemærker er derfor ikke nødvendigvis tegn på slagsmål. Selve parringen varer højst nogle få minutter. Skil kun dyrene ad ved vedvarende jagt eller egentlige skader.

ÆGLÆGNING OG KULD

Naultinus elegans lægger ikke æg, men føder levende unger. Drægtigheden er lang, og iagttagelser af dyr i fangenskab peger på omkring 8-9 måneder. Hos arterne på Nordøen fødes to unger, sjældnere én, mellem april og oktober, men i fangenskab kan *N. elegans* føde på næsten alle tider af året. Grønne gekkoer føder ofte i dagslys, fremme i vegetationen.

Drægtige hunner soler sig mere og skifter mellem varme og kølige steder for at give ungerne den rette temperatur. Giv dem rigeligt foder og fri adgang til finthakket sepiaskal. Efter fødslen er hunnen sulten og udtørret: sprøjt hende let, og giv saftigt, proteinrigt foder, til hun har genvundet formen.

INKUBATION

Der er ingen inkubation, fordi arten er levendefødende. Boksens 240-270 dage svarer til drægtigheden på 8-9 måneder. Moderen regulerer selv fostrenes temperatur ved at flytte sig mellem sol og skygge, så terrariet skal have både en soleplads og kølige, skyggefulde steder i hele perioden.

Forstyr hunnen så lidt som muligt de sidste måneder. Sent i drægtigheden mister hun ofte appetitten, når bugen bliver tydeligt udspilet.

Læs mere: Inkubation af æg

OPDRÆT AF UNGER

Ungerne er helt selvstændige fra fødslen, og forældrene passer dem ikke. Det sikreste er at flytte dem til et lille terrarie for sig, så snart de er fundet, så de ikke bliver jaget eller ædt af voksne. Dér kan de blive det første års tid, før de kommer i et voksenterrarie.

Vent 1-2 dage med at fodre, så blommesækken bliver opbrugt. Giv derefter bananfluer, små stuefluer og andre små insekter hver dag de første seks måneder. Hold temperaturen jævnt inden for 10-25 °C, og sprøjt ungerne direkte, så de får vand nok. Køkkenrulle som bund gør det let at se, om de spiser og har afføring. Små grupper kan gå sammen, men hold øje med dyr, der sakker bagud.

Sundhed og typiske fejl

De typiske problemer skyldes forkerte forhold:

- For høj temperatur, især varme over 30 °C. Det giver stress og kan være dødeligt for en art fra et køligt klima.
- Stillestående, fugtig luft, som giver svamp og luftvejsinfektion. For tør luft giver dårlige hudskifter.
- Kalkmangel og metabolisk knoglesygdom, når UVB eller kalk i foderet mangler. Glas og plast mellem lampe og dyr filtrerer UVB fra.
- Overvægt, fordi dyrene let bliver fede i fangenskab.
- Stress og bidsår, når flere dyr, især hanner, går sammen.
- Mider omkring øjne og lemmer, som er ufarlige i små mængder.

Søg dyrlæge med erfaring i krybdyr, hvis gekkoen taber sig, ikke spiser i flere uger uden for vinterperioden eller virker slap.

Læs mere: Typiske sygdomme og tegn på sygdom

Spørg altid dine kloge bekendte

Vejledningen er et godt sted at begynde, men den kan ikke erstatte erfaring. Dyr er forskellige, og meget af det vigtigste lærer man af dem, der har holdt arten i årevis. Tal med en avler, en erfaren holder eller en dyrlæge med forstand på krybdyr og padder, før du anskaffer dyret - og igen, hvis noget ser forkert ud.